

Střední škola sociálních a zdravotnických služeb VESNA, o.p.s.,
Údolní 10, 602 00 Brno
☎ 541 210 594, email: sssosluzby@vesnabrno.cz
IČO: 25320530, č. ú.: KB 6984540217/0100

Koncepce výchovného poradenství na SŠSZS VESNA, o.p.s.

**Vypracovala: Mgr. Hana Květinská
Brno, 12.12.2013**

1. Výchozí legislativní rámec výchovného poradenství

Výchozím dokumentem je školský zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Podle školského zákona odst. 1 písmeno f) a odst. 2 § 21, mají žáci a jejich zákonní zástupci právo na poradenskou pomoc školy nejen v oblasti vzdělávání, ale i v oblasti prevence nežádoucího chování.

Obsah a organizaci poradenské pomoci poskytované školou rozpracovává prováděcí předpis k tomuto zákonu, kterým je vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (novelizováno vyhláškou 116/2011 Sb.).

Dále vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných (novelizováno vyhláškou 147/2011 Sb.).

2. Postavení výchovného poradce na škole

Výchovný poradce je v organizační struktuře školy podřízen přímo řediteli školy. Není tedy podřízen ani třídním učitelům, metodikovi prevence, ani není odpovědný za svoji práci pedagogicko-psychologické poradně. Zaměřuje se především na integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně integrace nadaných dětí a věnuje se i problematice kariérového poradenství.

3. Náplň práce výchovného poradce na SŠSZS Vesna, o.p.s.

Poradenská a konzultační činnost:

- poskytuje kariérové poradenství
- vyhledává a orientačně šetří žáky, kteří vyžadují zvláštní pozornost
- poskytuje konzultace žákům, rodičům i vyučujícím v době svých konzultačních hodin nebo po individuální domluvě

Metodická a informační činnost:

- zprostředkovává ostatním vyučujícím metodickou pomoc při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- metodická pomoc vyučujícím s přípravou a realizací individuálního vzdělávacího plánu
- poskytuje informace o školských a dalších poradenských zařízeních v regionu a o možnostech využívání jejich služeb žákům a zákonným zástupcům
- vede evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- kontroluje platnost vyšetření z PPP, popř. zpracovává žádosti na vyšetření v PPP
- řádně informuje všechny vyučující o žácích se speciálními vzdělávacími potřebami
- na základě vyšetření a na žádost zákonných zástupců nebo žáka vypracuje ve spolupráci s ostatními vyučujícími individuální vzdělávací plán pro žáky integrované
- kontroluje plnění individuálního vzdělávacího plánu

Další činnosti:

- účast na akcích určených k propagaci školy
- spolupracuje a účastní se akcí pořádaných PPP nebo ÚP pro výchovné poradce
- navštěvuje vzdělávací akce pro výchovné poradce
- spolupracuje s dalšími orgány
- spolupracuje s metodikem prevence sociálně-patologických jevů
- společně s metodikem prevence sleduje problematiku žáků
- dává návrhy na svolání výchovné komise a archivuje zápisy z výchovných komisí
- vede nástěnku o možnostech dalšího studia
- předává žákům informační letáčky a publikace
- vypracovává roční plán výchovného poradenství
- vede sešit výchovného poradenství
- dvakrát ročně (leden, červen) hodnotí úspěšnost žáků

4. Rámcový plán výchovného poradenství na celý školní rok

Srpen

- tvorba plánu práce výchovného poradenství
- aktualizace evidence žáků se speciálními vzdělávacími potřebami; vyřazení absolventů
- účast na schůzkách metodických komisí
- tvorba nástěnky výchovného poradenství

Září

- příjem zpráv z PPP od nových žáků
- sestavení přehledu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- kontrola platnosti zpráv z PPP, zajištění vyšetření
- spolupráce s metodikem prevence na tvorbě minimálního preventivního programu
- pomoc při aklimatizaci žákům 1. ročníku
- konzultace
- předávání propagačních materiálů v rámci kariérového poradenství

Říjen

- vypracování individuálních vzdělávacích plánů, zajištění podpisů
- účast na seminářích pořádaných PPP
- konzultace
- třídní schůzky
- předávání propagačních materiálů v rámci kariérového poradenství

Listopad

- návštěva veletrhu pomaturitního a celoživotního vzdělávání Gaudeamus
- prezentace školy na burzách škol a veletrhu středních škol
- účast na čtvrtletní pedagogické radě – řešení prospěchu a absence
- návrhy na výchovné komise
- kompletace PUP
- konzultace
- předávání propagačních materiálů v rámci kariérového poradenství

Prosinec

- den otevřených dveří
- konzultace v rámci kariérového poradenství
- individuální konzultace

- předávání propagačních materiálů

Leden

- aktualizace nástěnky výchovného poradenství
- konzultace
- předávání propagačních materiálů v rámci kariérového poradenství
- účast na pololetní pedagogické radě
- hovorové hodiny

Únor

- vypracování analýzy neprospěchu, doklasifikací a absence žáků na základě pololetních výsledků
- ve spolupráci s ostatními vyučujícími vypracování průběžného hodnocení IVP
- pomoc neúspěšným žákům
- pomoc při vyplňování přihlášek na VOŠ a VŠ končícím ročníkům
- konzultace
- předávání propagačních materiálů v rámci kariérového poradenství

Březen

- spolupráce s metodikem prevence – nabídka besed a exkurzí
- účast na semináři pro výchovné poradce
- konzultace
- předávání propagačních materiálů v rámci kariérového poradenství

Duben

- účast na čtvrtletní pedagogické radě – řešení prospěchu a absence
- návrhy na výchovné komise
- hovorové hodiny
- konzultace
- přijímací řízení

Květen

- pomoc při zajišťování maturitních zkoušek
- konzultace
- příprava formulářů k odeslání do PPP pro budoucí 4. ročník k uzpůsobení maturitní zkoušky

Červen

- pomoc při zajišťování maturitních zkoušek
- schůzka s rodiči budoucích prvních ročníků

- zahradní slavnost jako den otevřených dveří
- účast na pedagogické radě
- vypracování analýzy neprospěchu, doklasifikací a absence žáků na základě výsledků
- konzultace
- vyhodnocení výchovného poradenství – předání sešitu řediteli školy
- vyhodnocení individuálních vzdělávacích plánů ve spolupráci s ostatními vyučujícími
- sběr dat o úspěšnosti absolventů školy při přijímacím řízení a hledání zaměstnání

5. Diagnostické metody při práci výchovného poradce

Význam diagnostické činnosti:

- přispívá k optimalizaci vývoje a formování osobnosti
- metodicky usměrňuje a sjednocuje diagnostickou činnost třídních učitelů
- pomáhá třídním učitelům při vyhledávání a sledování problematických žáků

Metody diagnostické činnosti výchovného poradce jsou:

1. Rozhovor

- a) diagnostický rozhovor s jednotlivým žákem
- b) diagnostický rozhovor se zástupcem žáka
- c) diagnostický rozhovor s učitelem
- d) rozhovor o žákovi se zákonnými zástupci
- e) rozhovor o žákovi s odborníky a pracovníky institucí
- f) rozhovor s vrstevníkem žáka
- g) rozhovor se skupinou žáků

- důležitý je k navození kontaktu a příjemné atmosféry
- výchovný poradce si ujasňuje, s jakým problémem žák přichází
- výchovný poradce řídí rozhovor, podle toho o jaký typ problému se jedná
- někdy lze použít volný rozhovor, jindy je nutné získat konkrétní informace, proto musí výchovný poradce použít rozhovor řízený
- je důležité vhodně reagovat např. zopakovat řečené, shrnout závěry, vyjádřit emoční podporu apod.

2. Pozorování

- mělo by být záměrné, plánovité, cílevědomé, otevřené, skryté, dlouhodobé apod. dle aktuálních problémů
- je důležité se vyvarovat zjednodušování, percepčních chyb, stereotypů a předsudků
- je vhodné sledovat žáka a jeho chování při vyučování, ale i mimo něj např. školní výlet, exkurze
- vzhledem k velkému počtu žáků není v silách výchovného poradce všechny žáky sledovat, proto je nutná spolupráce s třídními učiteli a ostatními pedagogy

3. Analýza písemných projevů

- lze využít celé škály dotazníků, rozbor písemných prací, rozbor dokumentů

4. Analýza výsledků rozmanitých činností

- např. modely, kresby, sportovní a umělecké výkony

6. Intervenční metody výchovného poradce

Při práci výchovného poradce rozlišujeme krátkodobou intervenci – rozhovor se žákem nebo krizovou intervenci a dlouhodobou intervenci – péče o žáky se SVP, práce s třídou, kde se vyskytl nějaký problém, minimální preventivní program.

Metody intervenční činnosti výchovného poradce jsou:

1. Konzultace

- výchovný poradce vede žáka ke hledání vlastní cesty při řešení problému
- vhodně může žáka nasměrovat k jiným odborníkům
- výchovný poradce může být konzultantem pro jiné učitele a rodiče

2. Krizová intervence

- cílem je především žáka uklidnit a zabránit prohlubování reakce jako je např. šok, útek, panika, deprese

- při krizové intervenci by se měl výchovný poradce vyvarovat bagatelizace problému, neupřímnosti, zbytečného vyslychání, používání cizích slov, podceňování rizika sebevražedného jednání

3. Skupinová intervence

- cílem je umět naslouchat jeden druhému, poznávání druhých prostřednictvím sebe sama, společné hledání řešení konfliktů, rozvoj sebeovládání a sdílení prožitků
- lze použít při třídnických hodinách, besedách, přátelských setkáních apod.

7. Objekty výchovného poradenství

Nejčastějším cílem působení výchovného poradce jsou žáci, rodiče, třídní učitel a vedení školy a ostatní pedagogové.

1. Žák

- pokud se jedná o nezletilého žáka, musí být vždy kontaktován zákonný zástupce
- s žákem, který má kázeňské problémy se na naší škole využívá výchovných komisí

2. Rodiče

- kontakt s rodiči v naší škole probíhá prostřednictvím třídních schůzek a hovorových hodin
- o absenci a školních výsledcích žáka jsou rodiče informováni prostřednictvím systému i- skola

3. Třídní učitel

- výchovný poradce může být metodickým rádcem pro třídní učitele

4. Vedení školy a ostatní pedagogové

- výchovný poradce může být metodickým rádcem pro začínající učitele
- výchovný poradce společně s vedením se snaží vytvořit příjemné pozitivní studijní prostředí

8. Krátkodobé cíle výchovného poradenství

1. Vzdělávání žáků se SVP

- vypracovat spolu s jednotlivými vyučujícími IVP a provést dvakrát ročně jejich vyhodnocení
- častěji si zvat žáky se SVP na konzultace a sledovat jejich úspěšnost

2. Práce s problémovými žáky

- častější využití výchovných komisí
- hledat příčinu neprospěchu neprospívajících žáků
- pravidelnější sledování absence

3. Kariérové poradenství

- žáky 4. ročníku informovat o možnostech dalšího studia, o přípravě na maturitní zkoušku, o přípravě na přijímací zkoušky, o vyplňování přihlášek, o hledání zaměstnání

4. Konzultační činnost

- zvat si problémové a neprospívající žáky

5. Kontrolní činnost

- častější kontrola učitelů, jak pracují s integrovanými žáky a žáky se SVP
- pravidelnější kontrola žáků s individuálním studijním režimem (ISR)

6. Vzdělávání výchovného poradce

- návštěva seminářů pořádaných PPP pro výchovné poradce a metodiky prevence

9. Dlouhodobé cíle výchovného poradenství

1. Vytvoření samostatného odkazu výchovného poradenství na webových stránkách školy, kde by byly uvedeny všechny důležité informace týkající se psychologické a speciálně-pedagogické pomoci.
2. Zajištění doučování pro neprospívající žáky a pro žáky se SVP.
3. Intenzivnější metodická pomoc začínajícím vyučujícím a třídním učitelům.

10. Žáci se SVP na naší škole

Jedním z nejdůležitějších úkolů výchovného poradce na naší škole je práce se žáky, kteří mají nějakou formu poruchy učení a metodickou pomoc ostatním vyučujícím ve vzdělávání těchto žáků.

Na střední škole nezávisle na věku přetrvávají obtíže v nedostatečně zvládnuté technice čtení, percepčních schopnostech, v oslabené schopnosti porozumění přečtenému textu a v závislosti na tom i neschopnosti se efektivně učit.

Poruchy učení se na střední škole promítají zejména do výuky českého jazyka a cizího jazyka, dále pak i do odborných předmětů např. psychologie, sociální péče nebo základů společenských věd.

Nejčastěji se vyskytující poruchy učení na naší škole jsou dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie a dyspraxie.

Stručná charakteristika nejčastějších poruch učení

Dyslexie (porucha čtení)

- výkony ve čtení jsou horší než v jiných dovednostech
- dítě vynechává písmena a slabiky
- čte pomalu, chybně začíná, dělá drobné pomlky v textu, ztrácí místo, kde zrovna čte, převrací slova ve větách a písmena ve slovech
- nechápe obsah přečteného textu, domýšlí si text nebo ho odříkává z paměti

Dysgrafie (porucha psaní)

- nesprávné a křečovité držení tužky
- neudrží se na řádku
- písmo je téměř nečitelné
- nedopisuje slova a vynechává slabiky, nepíše háčky a čárky
- zrcadlově mění (se – es)

Dysortografie (porucha pravopisu)

- nerozeznává měkkost a tvrdost hlásek
- často selhává v pravopisných diktátech (možno nahradit ústním zkoušením)

Dyskalkulie (porucha počítání)

- neumí používat pojmy menší, větší, kratší, delší, více a méně
- neumí třídit předměty (např. podle velikosti)
- špatně čte písmena a čísla
- plete si základní matematické úkony (+, -, x, :)
- neumí si vytvořit představu čísla

Dyspraxie (porucha zručnosti)

- patologická nešikovnost
- dítě je pomalé, neupravené, výrobky jsou nevzhledné

Při práci s dětmi s poruchami učení bychom měli dodržovat následující zásady:

- trpělivost, klid a optimistický výhled do budoucnosti
- nešetřit povzbuzením, pochvalou a oceněním
- nedopustit, aby se dítě naučilo něčemu špatně
- využíváme zájmu dítěte
- učíme se málo a často
- hodně pohybu
- omezit u dítěte pocity méněcennosti
- pracujeme s dítětem, pokud je dobře soustředěné
- vyloučíme rušivé podněty
- výkony hodnotíme spravedlivě
- spolupráce rodiny a školy, popř. lékaře

Hlavní problémy žáků se SVP na střední škole

Na střední škole se klade důraz na pamětné osvojení a následnou reprodukci učiva. Je zvýšený počet naukových a odborných předmětů a není už moc času na neustálé procvičování učiva. Předpokládá se, že žáci mají do značné míry zvládnuté základy učiva již ze základní školy. Což u žáků s poruchami učení nebývá pravda. Často se tito žáci potýkají s problémy jako např., že si neumí naplánovat čas, nezvládají se naučit větší množství učiva, někteří se vůbec neumí učit nebo po sobě nepřečtou poznámky v sešitě. Bohužel rodiče již zcela spoléhají na samostatnost žáka. Přitom příprava na vyučování žáka s poruchou učení vyžaduje zvýšenou náročnost a je nutná i kontrola ze strany rodičů.

Metody práce s žáky s poruchou učení

Výchovný poradce na začátku října, popř. při jakékoli změně na nejbližší poradě, řádně informuje ostatní vyučující o žácích s poruchami učení. Všichni vyučující obdrží také písemný seznam žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. V seznamu je uvedeno: jméno a příjmení žáka, druh poruchy učení, doporučení z pedagogicko-psychologické poradny, poznámka zda je vypracován individuální vzdělávací plán.

K hlavním metodám práce se žáky s poruchami učení na naší škole je prodloužení času na vypracování testu nebo písemné práce. Pokud žák potřebuje, je mu umožněno pracovat na počítači. Zápisky do sešitu si žák může kopírovat od spolužáků. Žáky s poruchou učení nevyvoláváme na čtení před ostatními. U žáků s poruchou psaní nehodnotíme úhlednost písma. V písemných pracích z matematiky jsou kontrolovány nejen výsledky, ale i správnost postupu.

Při hodnocení žáků vyučující vychází z doporučení z poradny. Rozhodně neplatí, že by žák měl mít automaticky až o dva stupně lepší známku.

Integrace žáků

Na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny je pro integrované žáky se zdravotním postižením vypracován individuální vzdělávací plán – IVP (dle zákona 561/2004 Sb. §16, ods. 2).

Žáci se zdravotním znevýhodněním, tedy zejména žáci s poruchami učení, nejsou individuálně integrováni a nemají tudíž individuální vzdělávací plán. Mají však upraveny podmínky při výuce, které vyplívají z doporučení z pedagogicko-psychologické poradny (dle zákona 561/2004 Sb. §16, ods. 3).

Individuální vzdělávací plán na naší škole vypracovává výchovný poradce společně s ostatními vyučujícími. Dvakrát ročně vypracovává výchovný poradce hodnocení IVP, kde hodnotí, jakých cílů se podařilo dosáhnout, v čem se žák zlepšil, na jakých úkolech by měl zapracovat, případně co by se mělo v IVP změnit.

Vzor IVP používaného na naší škole

Střední škola sociálních a zdravotnických služeb VESNA, o.p.s.,

Údolní 10, 602 00 Brno

☎ 541 210 594, email: sssocsluzby@vesnabrno.cz

IČO: 25320530, č. ú.: KB 6984540217/0100

Individuální vzdělávací plán

pro žáka se speciálními vzdělávacími potřebami

školní rok:

Jméno žáka:

Datum narození:

Bydliště:

Druh SVP:

Škola:

Obor:

Délka a forma vzdělávání:

Třída:

Třídní učitel/ka:

Asistent/ka pedagoga:

Jméno pověřeného pracovníka SPC:

Jméno pověřeného pracovníka PPP:

Individuální vzdělávací plán byl vypracován na základě:

Závěry speciálně pedagogických, popř. psychologických (lékařských) vyšetření:

Míra podpůrných opatření:

Způsob hodnocení žáka:

Seznam kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů nezbytných pro výuku žáka:

- a) pomůcky poskytnuté školou
- b) nově zakoupené pomůcky v tomto školním roce

Mimoškolní činnosti a zájmy:

Cíle pro tento školní rok:

Zvláštnosti při práci se žákem, popř. lékařská doporučení:

Připomínky a doporučení zákonných zástupců / zletilého žáka:

Spolupráce se zákonnými zástupci /zletilým žákem:

Zhodnocení plnění IVP:

Podpisy pracovníků, kteří se na práci se žákem se SVP podíleli a sestavili tento plán:

Ředitel/ka školy:

Třídní učitelka:

Asistent/ka pedagoga:

Výchovný/á poradce/kyně:

Pracovník SPC:

Pracovník PPP:

Ostatní vyučující:

Zákonný zástupce žáka / zletilý žák potvrzuje svým podpisem, že se seznámil s individuálním vzdělávacím plánem pro tento školní rok. Zavazuje se v rámci svých možností na plnění stanovených úkolů a na spolupráci s pedagogickými pracovníky.

Podpis zákonného zástupce / zletilého žáka:

Dne:

Přílohy: Individuální plány za jednotlivé předměty

Individuální plán

Název předmětu:

Vyučující:

Cíle vzdělávání a další rozvoj žáka:

Pedagogické postupy (metody a formy práce):

Učební materiály a pomůcky:

Časové a obsahové rozvržení výuky:

1. září
2. říjen
3. listopad
4. prosinec
5. leden
6. únor
7. březen
8. duben
9. květen
10. červen

Způsob zadávání a plnění úkolů:

Způsob ověřování vědomostí a dovedností:

11. Řešení kázeňských problémů

Výchovný poradce pomáhá při řešení výchovných problémů na škole. Na základě doporučení třídního učitele může výchovný poradce pracovat se žákem v rámci svých konzultačních hodin, nebo se účastní jednání třídního učitele s rodiči. Výchovný poradce zprostředkovává rodičům spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou. Výchovný poradce se zaměřuje na žáky s poruchami chování a se znaky sociální nepřizpůsobivosti, na žáky trpícími vnitřními konflikty, na žáky, kteří procházejí náročnými životními situacemi apod. Spolu s metodikem prevence pomáhá řešit kázeňské problémy ve třídách.

Pokud problémy přetrvávají a domluvy nepomáhají, schází se výchovná komise. Svolává ji ředitel školy ve složení: člen vedení školy, třídní učitel, nebo učitel, který má se žákem problémy, výchovný poradce, metodik prevence, žák, rodiče (u nezletilých). Cílem je vyslechnout všechny strany a pokusit se vyřešit problém. O schůzce se pořizuje zápis. Kopii zápisu obdrží zákonný zástupce.

12. Spolupráce s jinými organizacemi

Nejvýznamnějšími partnery naší školy při řešení výukových a výchovných problémů jsou:

- 1) Pedagogicko-psychologická poradna Brno, Zachova 1
- 2) Pedagogicko-psychologická poradna, Mendlovo nám. 3/4
- 3) Poradenské centrum pro drogové a jiné závislosti, Sládkova 45
- 4) Středisko výchovné péče, Kamenomlýnská 2
- 5) Středisko výchovné péče pro děti a mládež HELP ME, Bořetická 2
- 6) Dětský diagnostický ústav Brno, Hlinky 140
- 7) Speciálně pedagogické centrum pro tělesně postižené, Kociánka 6
- 8) Speciálně pedagogické centrum pro zrakově postižené, Kamenomlýnská 2
- 9) Speciálně pedagogické centrum pro sluchově postižené, Novoměstská 21
- 10) Kurátor pro mládež

13. Vzdělávání cizinců na naší škole

Do oblasti výchovného poradenství spadá i vzdělávání cizinců.

Znalost českého jazyka, která je nezbytná pro vzdělávání v maturitním oboru, škola u osob, které nejsou státními občany České republiky, ověří rozhovorem.

14. Seznam použité literatury

Zákon 561/2004 Sb.

Vyhláška 72/2005 Sb.

Vyhláška 73/2005 Sb.

Vyhláška 116/2011 Sb.

Vyhláška 147/2011 Sb.

Zelinková Olga: Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program. Portál, Praha, 2007.

Pipeková Jarmila a kol.: Kapitoly ze speciální pedagogiky. Paido, Brno, 2008.

.